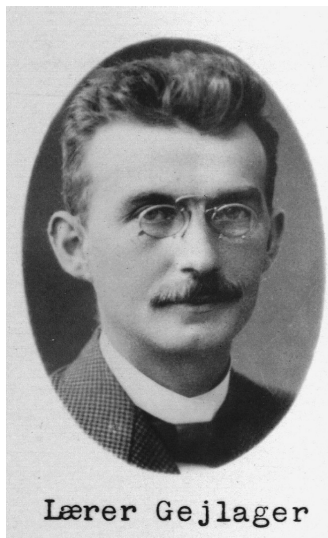

Nr. 3 - Persillekræmmeren - 2002

A. J. Gejlager – lærer og forfatter

A. J. Gejlager var født i Seest ved Kolding i 1878 og søn af smedemester Søren Christian Gejlager, (hvor "A" står for Anton og "J" for Jacobsen, men der blev altid anvendt A. J.). Gejlager fik lærereksamen fra Jelling Seminarium i 1899 og ansattes som lærer i Stensballe i 1904. Forud var gået nogle år som lærer i Hejls i Sønderjylland. I Stensballe virkede han indtil sin pensionering i 1938. Derefter flyttede han til Horsens og arbejdede som fuldtidsforfatter indtil sin død i 1955. Adressen i Horsens var hjørnet af Nylandsallé og Langemarksvej, hvorfra man dengang kunne se Vær kirke. Gejlager slap aldrig Stensballe.

Den unge Gejlager. Virkede som lærer i Stensballe fra 1904 - 1936

Gejlager var gennem 34 år en skattet lærer i Stensballe, især var han kendt for sin fortællekunst i danmarks- og bibelhistorie samt som arrangør af skoleudflugter. Skolen lå i 1904 ved indkørslen til Stensballegård, men flyttede i 1907 til en ny skolebygning på Fortevej, hvor skolen stadig har sin adresse. I begge tilfælde var skolen tillige bolig for familien Gejlager. Ved siden af sin lærergerning udøvede Gejlager et omfattende forfatterskab, der omfattede egnshistorier, ffortællinger, digte og historiske romaner. Publiceringen skete i kendte ugeblade, aviser og bogforlag

samt årskrifter.

Den gamle skole i Stensballe lå ved indkørslen til Stensballegård.
Ophørte med at være skole i 1907, og blev nedbrudt 1925 - 30

Derudover var Gejlager en kendt kulturpersonlighed, der befattede sig med mange ting. Han forfattede således teksten på Genforeningssten, der findes foran Stensballeskolen, og han oprettede Stensballe Lokalhistoriske Museum, der desværre måtte nedlægges i 1940'erne på grund af dårlig økonomi. Bygningen er i dag fjernet. Den er erstattet af en lagerbygning, der udgør en del af Johan Høj's Smedeforretning på Bygaden. Tegningen af den gamle smedie benyttes i dag af Stensballe Lokalhistoriske Arkiv som logo.

Inspirationen

Inspirationen til forfatterskabet fandt Gejlager først og fremmest i Stensballe, men også i Horsens. Senere udvidede han begrebet "Horsenseggen" til også at omfatte Vejle, Skanderborg, Odder og Århus, men altid var der tråde tilbage til "Horsenseggen". De benyttede oplysninger om personer, gårde, huse og landskaber blev kontrolleret ved studier af kirkebøger, skøder og papirer fra landsarkivet i Viborg samt studier på selve stedet. Intet blev overladt til tilfældigheder.

I 1904 var Stensballe en stille idyl, der næsten udelukkende bestod af gamle stråtækte bindingsværksgårde og huse. Udviklingen og fremskridtet var endnu ikke rigtig nået til landsbyen. Gammel sæd og skik var stadig fremherskende. Det var der flere årsager til. En af årsagerne var, at Sundbroen først blev etableret i 1863. Før den tid måtte man lade sig færges over Sundet, eller man måtte den lange vej om ad Smedegade over Hammersholm og Nebel, forbi Vær kirke, før man nåede til Stensballe. En anden årsag var, at Stensballegård først i 1852, som en af de sidste herregårde i landet, ophævede hoveriet, dvs. at forholdene for bønderne ændrede sig fra fæste til selvejer, så når uret på Stensballegårds hovedbygning sendte sine timeslag ud over den stille by sagde man, at det var "Hovklokken", der lød. Der hørte 55 gårde med hovpligt under Stensballegård i gamle dage. Endvidere skal nævnes, at først i 1929 blev en stor hovmark, der lå øst for Husoddevej, udstykket i en halv snes

husmandssteder, og Odderbanen ved Husodde kom først i 1904. I Vær kirke var Danmarks berømte statsmand, Peder Griffenfeld (1635-1699), og hans familie begravet. Derfor var der historisk stof til overflod for en kommende forfatter. Disse forhold gav Gejlager mulighed for at komme i kontakt med folk, der kunne huske langt tilbage og som ville fortælle derom.

Udlån

Horsens Bibliotek i Allégade har mange af Gejlagers romaner til udlån, heraf 11 på lydbånd. Disse er: Esben og Else (1924), Herrevælde (1926), Fæstebondens Børn (1928), Proprietæren på Skovgård (1929), Degnens Datter (1931), Fru Gylling (1932), For Dorrets Skyld (1934), Den gamle Provstgård (1939), Borgsmedens Søn (1953 og Prangerens Penge (1955).

Stensballe Lokalhistoriske Arkiv, Skarehus, Bygaden 64 kld., der har åbent første hverdagsdag i måneden fra kl. 16 til 17) har de fleste af Gejlagers værker, dog ikke på lydbånd. Dog savnes ”Metermaalet i Dagligdagen”, ”Hjemlige toner” og ”Ad et gammelt Vejspor” samt Billedsangbogen, smukt illustreret af tegneren Sigurd Christensen.

